

DE SCHOOL

Bestemming Koning Willem II College, Tilburg

Reisleider Jan de Veer (54), afdelingsdirecteur vwo

Reisbeschrijving U maakt kennis met een moderne brede school (1891 leerlingen) waar ooit Vincent van Gogh in de schoolbanken zat. Een openbare liberale enclave in een katholiek bolwerk.

Je zou hem 'de-leerling-die-bleef' kunnen noemen. Historicus Jan de Veer keerde na zijn studie in Nijmegen en zijn militaire dienst terug naar de school waar hij zelf als leerling rondliep tussen 1970 en 1976. In de gang die het nieuwe strakke frontgebouw verbindt met het oude, hangt een foto van het schoolgebouw aan de Ringbaan-Oost waar De Veer zelf ooit begon. Vette jaren-30 letters op de imposante gevel: Rijks HBS Willem II. 'Ik heb er alleen het brugjaar doorlopen: groot, overweldigend vond ik het.' De Veer is het wandelend geheugen van het Koning Willem II College. Samen met twee collega's beschreef hij de kleurrijke geschiedenis van de school in het boekje *Jaren van voorzichtig beleid*. 'Als openbare school hebben we altijd heel omzichtig moeten manoueveren in de katholieke porseleinkast van Tilburg. Zo hebben we stand gehouden. Die voorzichtigheid zit in de genen van de school. We lopen niet voorop als het om grote vernieuwingen gaat.'

Vincent

Wandelen door het schoolgebouw met Jan is als het opentrekken van geheime archieflades die vermakelijke verhalen van de school en zijn leerlingen prijsgeven. In de vitrinekastjes tegenover zijn werkkamer koestert hij de roots van de school die teruggaan tot 1864. Zelfwerkzame leerlingen kijken verbaasd op als hij de snuisterijen voorziet van kleine anekdotes. Bij een vergeelde schoolfoto: 'Zie je daar die man met dat hoedje op zijn

knie? Dat is onze oud-leerling Vincent van Gogh ❶. Er bestaan maar vier foto's van hem op de hele wereld, dit is er dus een van. Een replica, dat wel. Het origineel heeft het Stads museum Tilburg in bruikleen.' Naast de foto ligt het rapport van de leerlingen uit zijn klas: Van Gogh bevond zich in de middenmoot met een 7,36 gemiddeld. Twee vitrines verder ligt het officiële document op basis waarvan de school zich 'koninklijk' mag noemen, uit 1948. 'Het is de eerste daad van Juliana als koningin geweest. We hebben het recht om elke Prinsjesdag op de vip-tribune te gaan zitten, maar ik geloof niet dat we daar ooit gebruik van gemaakt hebben.' De kastjes liggen vol verhalen van bijzondere en soms opstandige schoolbewoners. Zo was er Louis Hermen Grondijs, docent Natuurlijke Historie, die zich openlijk uitsprak voor de evolutietheorie. 'Daar was de katholiekste stad van Nederland bepaald niet klaar voor', lacht Jan. 'Het kostte hem zijn baan.' Ook heeft de oprichter van Dolle Mina (oud-leerling Michael Korzec, inderdaad: een man!) een plankje gekregen in het kleine Jan de Veer-museum.

Torenkamer

We gaan op weg naar het bijzondere tekenlokaal dat de Vincent van Goghzaal ❷ wordt genoemd. In de gangen is het nog rustig. 'Stilte voor de storm', zegt Jan. Om de logistiek van 1891 pauzerende leerlingen enigszins te beheersen, is er gekozen voor een gesplitst

REIS

pauzesysteem: klas en 2 en 4 pauzeren steeds wat later dan de rest. De Van Goghzaal is het best te omschrijven als de torenkamer van het Koning Willem II College. Van hier kun je goed zien dat de school een lappendeken is van uitbreidingen en losse gebouwtjes. Fraai valt van twee kanten het licht op de tekentafels. De Veer wijst naar buiten: 'Daar in dat hoekje stond ik als leerling mijn sigaretten te roken. Allemaal dichtgebouwd.' De creatieve geest van Van Gogh waart nog altijd door de gangen. Overal in en om het gebouw kun je zien dat de school oog heeft voor De Kunsten. We wurmen ons langs de leerlingen in de grote pauze om Het Dansend Liefdespaar van oud-leerling Steven van den Broek te bereiken. ③ Om de paar jaar maakt de oudervereniging het mogelijk om een ontwerp van een leerling ook werkelijk uit te laten voeren in een kunstwerk. Het is een robuust stalen beeld met een verrassend hart van rode neonbuis. 'We hebben zoveel creativiteit in huis, waarom zou je het van buiten halen?', zegt De Veer.

Toetje

Ruimte geven, duidelijk zijn en verrassen. Dat zijn de kernwoorden van Jan de Veer als het om onderwijs gaat. Zelf heeft hij de beste herinneringen aan zijn leraar Grieks, Herman Polman. 'Hij beheerste de kunst van het afdwalen. Je was bereid hard voor deze licht chaotische man te werken omdat je wist: straks krijgen we een verrassend toetje. De man was zo veelzijdig; een les Grieks kon eindigen in een les oud-Portugese letterkunde. Ik geloof', zegt Jan, 'dat ik als docent deze man in de beginjaren heb geïmiteerd, uit bewondering. Hij gaf leerlingen wat terug, dat heb ik ook altijd geprobeerd.' De Veer is nu voor het zevende jaar afdelingsdirecteur van het vwo. Dit is het eerste schooljaar dat hij

helemaal geen les meer geeft. Jammer? 'De ontwikkelingen in lesprogramma's gaan snel, daar moet je je volle aandacht aan kunnen geven. Dat lukte niet goed meer naast mijn taken als afdelingsdirecteur. Maar door de kleinschalige opzet van de afdelingen blijf ik heel dicht bij de leerlingen staan. We zijn een grote school met korte lijntjes.'

Maarten van Rossem

Bij de Dijksterhuis-zaal ④, vernoemd naar oud-leerling en -leraar wiskunde Eduard-Jan Dijksterhuis, begint De Veer echt op dreef te komen. Hier in deze heuse collegezaal, met 110 schuin oplopende stoeltjes, wordt de jaarlijkse Dijksterhuislezing gehouden, zijn kindje. 'Dijksterhuis, die later hoogleraar wetenschapsgeschiedenis werd, wilde de kloof tussen A- en B-wetenschappen overbruggen door de waarde en betekenis van beide kanten te laten zien. Dat proberen we hier ook elk jaar te doen', zegt De Veer trots. En niet de minsten kwamen langs: Maarten van Rossem, Vincent Icke en Robbert Dijkgraaf bijvoorbeeld. 'Zo halen we de wetenschap in huis', zegt De Veer. 'Er moeten vaak stoeltjes bijgezet.' 'De verbinding tussen de alfa- en de bètavakken heb ik altijd heel belangrijk gevonden. Leerlingen worden nu al zo vroeg gedwongen tot een specifiek profiel. Ik heb de indruk dat we in Nederland te ver doorslaan in specialismen, ook in de vervolgstudies', betoogt De Veer. 'Die vroege eenzijdigheid staat me tegen. Hier hebben we besloten pas in 5 vwo met de profielen te werken, in klas 4 werken we nog met bredere A- en B-pakketten.'

De creatieve geest van Van Gogh waart nog altijd door de gangen

Lelijk stuk roest

Trots is hij ook op de Muzische afdeling en Topsport. We staan in een van de twee professionele danszalen, compleet met zwarte vleugel, spiegelwand en barre ⑤. Hier nemen docenten van de Dansacademie Fontys talentvolle leerlingen onder hun hoede. Sinds 2009 heeft de school ook een LOOT-status. Ruim 300 leerlingen lopen mee in deze speciale programma's. Hoezo geen experimenteerdrang? De Veer lacht: 'Jawel, er is best ruimte voor experimenten als deze, maar we doen het op kleine schaal, ingekaderd in de hele opleiding. Daar hou ik wel van.' Via de gang met de mooiste vakantiefoto's van leerlingen lopen we ten slotte naar het veelbesproken kunstwerk voor de ingang van de school: De landschapspoort ⑥. 'Een lelijk stuk roest hoor ik vaak zeggen over dit object. Maar ik vind het een bijzonder werk.' Waarom? 'Vooral vanwege het lef van de school om voor iets controversieels te kiezen. Ik kijk er graag naar.' De jaren van voorzichtigheid lijken voorgoed voorbij op het Koning Willem II College.

